

Stervenden weten wat er echt toe doet

Zes mensen die weten dat ze gaan sterven, vertellen over wat écht belangrijk is in het leven. Zeggen dat je een ander graag ziet. Knuffelen. Niet vergeten worden.

VAN ONZE REDACTRICE VEERLE BEEL

BRUSSEL ‘Mijn wolkje is al besteld’. Met die frase opent Annick (47) de documentaire ‘Tot in den draai’, een zinnetje waarmee ze zelf aan het eind ook zal afsluiten. Annick is een van zes mensen die weten dat ze binnenkort gaan sterven, en die aan documentairemaker Filip Loobuyck vertellen wat echt belangrijk is in hun leven.

Loobuyck kreeg hiervoor de steun van productiehuis Docwerkers, de Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen en Perennis, een therapeutisch centrum voor ‘groei in leven en sterven’. Doel: er de aandacht op vestigen dat mensen die palliatief verzorgd worden, niet alleen pijnbestrijding en comfort willen, maar dat zij ook begaan zijn met diepere levensvragen.

Het gaat in deze docu dus niet over medische kwesties of over de vraag hoe mensen willen sterven. Ook niet over het fysieke lijden. Maar over wat er echt toe doet in het leven. In deze zes levens.

Ik ben de peter

Peter (55) is ‘op een bepaalde manier gelukkiger dan tevoren’. Hij heeft aanvaard en de druk om te presteren is weggevallen. Er is natuurlijk ook ‘de kleine’: zoontje van zijn zus, die hem gevraagd heeft om peter te zijn. Als ze straks maar geen andere peter voor haar zoon kiest! Daar zit hij nog het meest mee in. Als ‘die kleine’ hem maar niet vergeet.

Het is ook de grootste schrik van Tinneke (34): bang om vergeten te worden. ‘Ik probeer te aanvaarden dat ik ga sterven, maar ik heb het bijzonder moeilijk met het idee dat als ik sterf, de wereld toch blijft doordraaien.’

Annick heeft afgesproken dat haar urne in de tuin van haar zus komt: ‘Zij zal elke avond komen vertellen hoe haar dag is geweest, en ik heb beloofd dat ik dan een teken ga geven. Pas op, ik ga niet komen spoken he!’

Lieve (75) hóópt dat de dood geen einde is en zegt dat ze nu vooral probeert te genieten en veel knuffelt met de kinderen: ‘Vroeger deed ik dat niet. In normale omstandigheden leef je gewoon. Nu is alles veel intenser.’

Wie deze film gezien heeft, weet: vergeet de bucketlist. In het aanschijn van de dood, zijn het niet de grote projecten die tellen. En tegelijk is wat echt telt, ook niet klein te noemen: liefde, vriendschap, relaties.

Camera-effect

Filip Loobuyck had verwacht dat de deelnemers misschien wat terughoudender zouden zijn. Het tegendeel was waar. Soms zette de camera ook nieuwe zaken in gang. Zoals bij Peter, die besloot het gesprek met zijn zus aan te gaan over zijn peterschap. Zonder het eerste interview voor de camera was dat misschien niet gebeurd.

Of Erwin (55), die voor de camera vertelde over zijn moeilijke jeugd en lastige leven, en het feit dat hij al lang zijn zus in Frankrijk niet meer had gezien. Het palliatief dagcentrum organiseerde voor hem een reisje naar Parijs en stuurde iemand mee.

‘In beide gevallen waren de hulpverleners voordien niet op de hoogte van deze verlangens’, zegt Loobuyck. Voor Alexander Verstaen, die de documentaire vanuit Perennis mee begeleidde, illustreert dit hoe hulpverleners, ook binnen de palliatieve zorg, nog meer aandacht kunnen opbrengen voor dieperliggende vragen en bekommernissen van mensen die gaan sterven. ‘Essentieel daarbij is echt aanwezig te kunnen zijn en in contact te blijven met de patiënt, ook bij intense emoties, ook (en vooral) als er geen pasklare oplossing is.’

‘Tot in den draai’ gaat vanavond (vrijdag) in première en is daarna te zien in diverse steden. Voor meer info:

www.totindendraai-documentaire.be